

Acta del segon taller de participació de la Carta del Paisatge del Lluçanès

“UN PAISATGE PER APRENDRE”

19 de febrer de 2015. Santa Creu de Jutglar

IMPULSA

DINAMITZA

1. Antecedents: cartes de paisatge i participació ciutadana

"Una carta del paisatge és un instrument de concertació d'estratègies entre els agents públics i privats per a complir actuacions de protecció, gestió i ordenació del paisatge, que tinguin per objectiu mantenir-ne els valors."

Article 14 de la Llei 8/2005 de protecció, gestió i ordenació del paisatge

Les Cartes del Paisatge són instruments de concertació d'acords entre agents d'un territori per tal de promoure accions i estratègies de millora i valoració del paisatge. Es concreten mitjançant la signatura pública d'un document on s'estableixen els compromisos que adopten les parts signants en favor del paisatge i el calendari per assolir els objectius. Pel seu caràcter voluntari, la carta del paisatge es caracteritza per la importància de la participació en el seu procés d'elaboració.

Malgrat l'important component estratègic i voluntari d'una carta del paisatge, aquest document no és una simple declaració testimonial de principis, sinó un document de caràcter públic i de compromís a favor del paisatge on les parts signants es comprometen davant la societat a formar part d'un projecte col·lectiu i a treballar en conseqüència per assolir els compromisos signats.

El Consorci del Lluçanès, constituït per les principals institucions públiques que intervenen en aquest territori format per 13 municipis, fa anys que està desenvolupant una estratègia territorial basada en els valors intrínsecs del Lluçanès, entre els quals destaca el paisatge. És en aquest context que el Consorci del Lluçanès vol impulsar la Carta del Paisatge del Lluçanès.

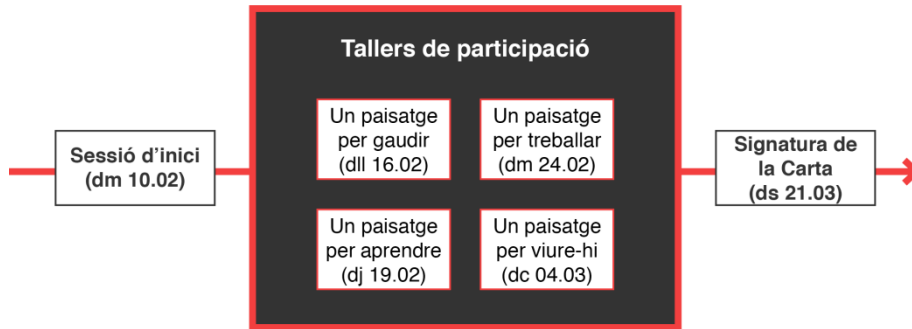
2. Programa de participació

El programa de participació és un dels dos pilars de l'elaboració de la Carta del Paisatge. Els objectius d'aquest programa de participació són:

- Implicar els agents del territori i obtenir-ne un compromís vers la millora del paisatge.
- Facilitar l'entesa i el consens entre els agents implicats en les transformacions i la gestió del paisatge.
- Donar a conèixer i contribuir a l'apropiació del paisatge per part dels agents del territori.
- Garantir la utilitat i viabilitat de la Carta del Paisatge a llarg termini.
- Ampliar la cultura de la col·laboració entre els agents públics i privats del Lluçanès.

En definitiva, aquest procés pretén dotar la ciutadania i institucions del Lluçanès de mecanismes de participació i d'implicació en les decisions que afecten l'evolució i transformació dels seus paisatges, incrementant així el capital social del territori.

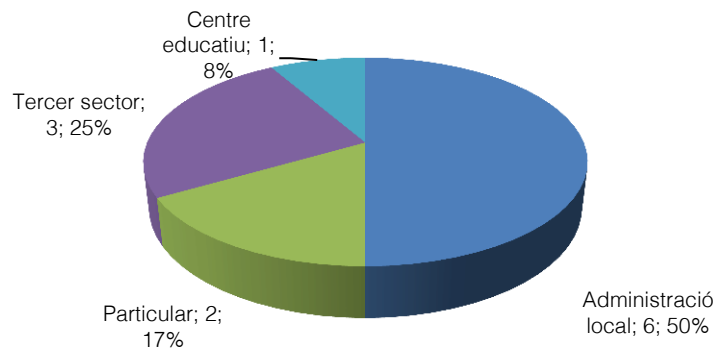
El programa de participació per la primera fase d'elaboració de la Carta del Paisatge consta de quatre tallers temàtics, una sessió inicial de presentació i una sessió final de debat i consens del full de ruta de la carta que es representarà amb l'adhesió al mateix d'entitats, agents i particulars.

3. Estructura i desenvolupament del primer taller de participació

3.1. Assistència

Al taller "Un paisatge per aprendre" hi van assistir **12 persones** de perfil divers: particulars, representants d'ajuntaments, d'entitats locals, i entitats socials, centres educatius i representants d'entitats d'activitats al territori. A continuació es presenta la llista dels assistents a la sessió:

3.2. Desenvolupament del taller

La sessió va començar amb la benvinguda i posterior presentació de la finalitat, objectius i procés d'elaboració de la Carta del Paisatge del Lluçanès. Seguidament els dinamitzadors van donar pas als participants per tal que es presentessin i expressessin que és per ells el paisatge del Lluçanès i quines són les seves expectatives respecte la carta de paisatge. Després del moment de presentació, es van explicar i executar les dos activitats pensades per dur a terme el taller:

- **Activitat grupal.** Cada grup havia de pensar i plasmar sobre un mapa del Lluçanès un itinerari que expliqués què és el Lluçanès, a través de la identificació i localització (real o simbòlica) dels seus valors tangibles i intangibles, però també dels impactes i "punts negres" del paisatge, que també hi són presents. Pensant en cada cas que fos comprensible i reconeixible per tot tipus de públic (escolar, adolescent, adult, estranger).
- **Activitat individual i de plenari.** Es va demanar a cada participant que pensés i exposés propostes per tal d'assolir els objectius de qualitat que es desitgen pel paisatge del Lluçanès, treballant a partir dels resultats del mateix exercici realitzat en el taller anterior, i centrant-se en propostes acotades al tema del taller, és a dir l'educació i sensibilització de la ciutadania i els agents envers el paisatge.

Imatge 1. Presentació de la valoració dels reptes pel paisatge durant el taller.

4. Resultats del taller "Un paisatge per aprendre"

4.1. Consideracions prèvies dels participants

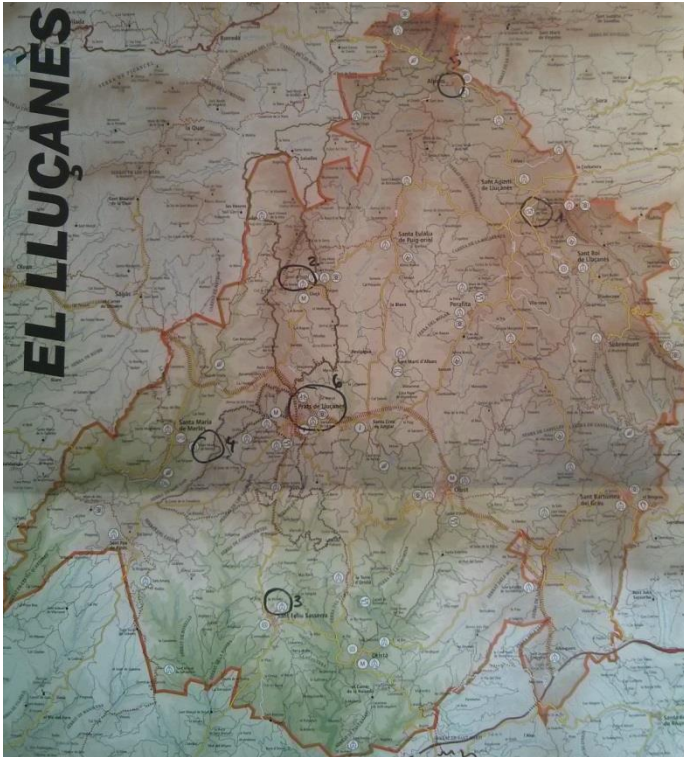
Durant la ronda de presentacions els participants van expressar les seves expectatives respecte la Carta del Paisatge del Lluçanès i com consideren que és el paisatge del Lluçanès, com els agradaria que fos i com el perceben.

A continuació es presenta una síntesi dels comentaris realitzats:

- És molt important estimar el lloc on ets.
- Cal conscienciar sobre el que tenim.
- Cal posar d'acord diferents sensibilitats i punts de vista.
- És important que cali a la població la importància del paisatge, per això cal disposar d'eines perquè la gent ho entengui.
- Hem de ser conscients de tot el patrimoni que tenim.
- Al Lluçanès tenim uns valors en el paisatge molt importants.
- Cal continuar protegint el patrimoni.
- És important plantejar projectes de cooperació entre tots pel paisatge comú.
- El paisatge és la carta de presentació d'un territori.
- Hem d'entendre que tenim drets i deures respecte el paisatge.
- Un paisatge és el territori, però també és la seva gent.
- Les tres potes bàsiques pel bon funcionament d'un territori són: les persones, l'educació i el paisatge.

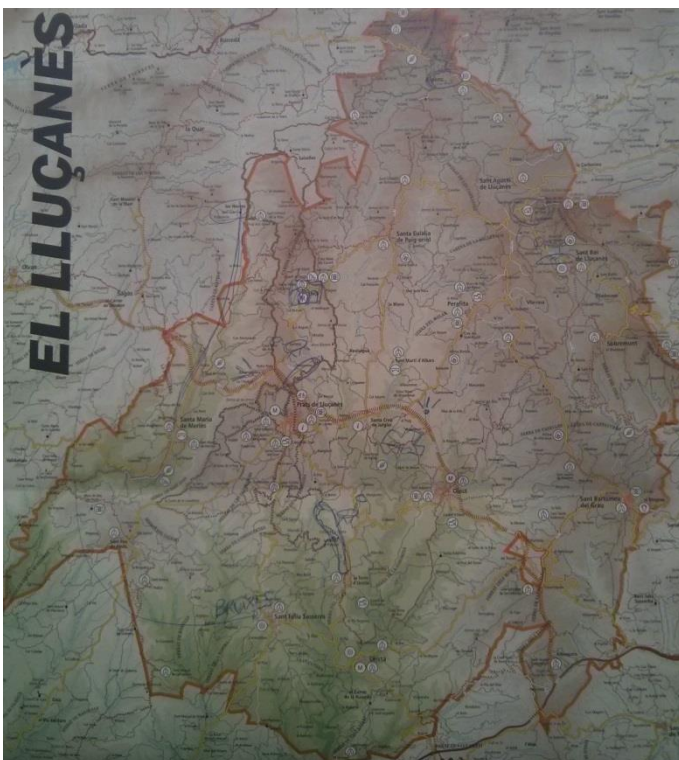
4.2. Itinerari per la descoberta del Lluçanès a través del seu paisatge

A continuació es presenten els itineraris de cadascun dels grups, amb una síntesi de l'exposició que van fer per presentar-los.

Itinerari Grup1:

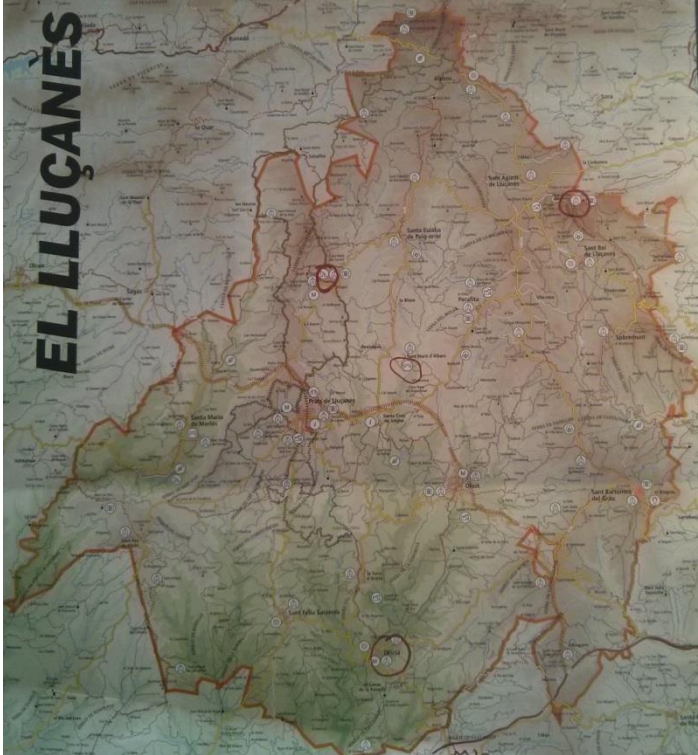
- Hostal del Vilar: transhumància
- Castell de Lluçà: romànic
- Serrat de les Forques: bruixeria
- Camadoca: educació i espai blanc
- Forja d'Alpens: art
- Prats de Lluçanès: producte local

Itinerari Grup2:

- Visita a un ramat: fer formatge i conèixer els camins de transhumància
- Fira de l'Hostal i visita a una granja
- Compra de productes locals: pa (St. Boi), coca, embotit, formatge, carn, cigrons d'Oristà.
- Fonda de poble: gastronomia
- Punts tranquils, buscant el silenci

Itinerari Grup3:

- Fira de l'Hostal
- Lluçà
- Els Munts
- Sant Bartomeu: impacte que genera una fàbrica
- Gavarresa – Pont de Cabanes – Pantà d'Olost
- Diferència entre el nord i el sud del Lluçanès
- Santa Creu i Santa Eulàlia
- Granges
- Poblacions petites
- Fonda Sala

4.3. Què cal per assolir els objectius pel paisatge del Lluçanès?

A continuació es presenta la síntesi del treball individual i de debat en plenari per la configuració de les primeres propostes per assolir els objectius de qualitat previstos pel paisatge del Lluçanès, acotat respecte la sensibilització i l'educació envers el paisatge.

Sensibilitzar i transmetre el coneixement als infants des de l'escola i també des de casa:

- Potenciar l'estima pel territori des de la base, és a dir les escoles, fent que coneguin des de ben petits aquells llocs emblemàtics d'altres pobles de la zona. Que els nens coneguin el que tenim i ho estimin, així tindran cura del seu entorn i en faran bon ús.
- Fomentar la preservació del patrimoni no només a través de les escoles, sinó també a través de les famílies.
- Dur el paisatge a les aules, i fer servir el paisatge com a aula a l'aire lliure (laboratori).
- Desenvolupar rutes escolars pel paisatge.
- Fer visites a la comarca i explicacions a les escoles.
- Impulsar projectes o programes escolars sobre temes vinculats al paisatge del Lluçanès per treballar a totes les escoles, preparant materials didàctics: el romànic, les rieres, les fonts, etc.

Sensibilitzar la ciutadania, la gent dels pobles (totes les edats i totes les condicions):

- Fer aquesta sensibilització atractiva, promovent la participació.
- Fer sortides per escolars, adults i tercera edat, per conèixer els espais, donant a conèixer tot el que comporta: manteniment dels espais, activitats, etc.
- Fer participar al públic adolescent i juvenil.
- Fomentar un coneixement més aprofundit del paisatge.
- Fomentar l'intercanvi entre persones de diversos municipis i edats.
- Entendre que el paisatge és cosa de tots (som part del paisatge), i prendre consciència en tots els sentits i des de totes les escales.

Promoure un turisme actiu:

- Donar a conèixer bé i a tothom els valors del paisatge i dels llocs.
- Marcar, senyalitzar, els elements i valors i unificar criteris per fer-ho.
- Editar material de rutes de turisme actiu, explicant els punts interessants.
- Promoure activitats vivencials lligades al paisatge i els valors.
- Potenciar i educar l'emprenedoria en turisme.

Fomentar la coordinació per mantenir els espais ("dret i deure"):

- Coordinar l'acció dels diferents agents del paisatge: ajuntaments, propietaris i entitats.
- Establir compromisos per dur a terme actuacions de millora i conservació de l'entorn.
- Fomentar el diàleg, el respecte i el pacte.

Transmetre que cal mantenir els espais i la importància de la preservació de la seva qualitat:

- Promoure "espais blancs" (nets de radiacions, antenes, químics, etc.) al Lluçanès.
- Educar per evitar problemes futurs, per exemple pel que fa a despesa i qualitat de l'aigua (granges).
- Augmentar la conscienciació i el civisme (problema cultural de manca de respecte i sobretot en llocs amb hiperfreqüentació, etc.)
- Viure amb coherència i responsabilitat.
- Fer nostre el paisatge i preservar-lo.
- "No et preguntis que pot fer el paisatge per tu, sinó que pots fer tu pel paisatge".

Valoritzar el territori:

- Valoritzar el que tenim entenen que, a la vegada, cal guanyar-se la vida (no es pot mantenir sense produir).
- Entendre el valor afegit que aporta un paisatge de qualitat.

Fomentar el vincle amb les universitats:

- Promoure l'establiment d'un grup de recerca universitari vinculat al paisatge.

Donar suport a les entitats que fan activitats de sensibilització i manteniment del paisatge:

- Donar suport a les entitats que fan actuacions de voluntariat: tradicions, natura, etc.

Imatge 2. Resultat del debat sobre les propostes pel paisatge del Lluçanès centrades en el tema del taller.

Annex: assistents a la sessió

A continuació es presenta la llista dels assistents a la sessió:

Nom	Població	Assisteix al taller en tant que...
Anna Garrós	Prats de Lluçanès	LEADER Cat Central
Blanca Sabertés	Alpens	
Dolors Muns Mayans	Olost	Directora Escola La Morijo
Isaac Peraire	Prats de Lluçanès	Regidor ERC-Prats
Joan Ramon Soler	Sant Feliu Sasserra	QFois- Fira Bruixes
Josep Maria Freixanet	Olost	Ajuntament Olost
Judith Marquès	Lluçà	
Maria Roca Ambròs	Prats de Lluçanès	Associació excursionista
Montse Barniol	Alpens	Ajuntament Alpens
Núria Casas	Manlleu	Consorti Lluçanès
Roger Ballús	Sant Feliu Sasserra	Bandolers (C excursionista)
Roger Casanovas	Alpens	Regidor Ajuntament Alpens

Imatge 3. Moment de treball en grups per pensar un itinerari de descoberta del Lluçanès basat en el seu paisatge.